

Zdravi grad Metković

Projekt Metković – Zdravi grad nastao je 1990. godine, kao peti u Hrvatskoj. Prve godine su bile prave godine kušnje, u previranju vremena, smjenjivanju lijepih i teških dana, u vremenu prijetnji hrvatskom narodu, u vremenu borbe protiv zla i sile. Muški dio naše »zdravogradske ekipe« bio je na ratištu, a žene, svaka u svojoj djelatnosti, prepune boli i nade, znale su da im je najbolje oružje ljubav. Ušle su u veliku pustolovinu ljudskoga srca. Improvizirani župski Caritas bio je idealno mjesto da se ljudima udahne dio vlastitoga srca i tako ih se oživi. Veliki broj prognanih i izbjeglih pogoršao je ionako tešku materijalnu situaciju, ali ljudi su zaboravljali sebe i okretali se potrebnijima. Često se drhtavom rukom, sramežljiva lica, ponijela tek malena vrećica hrane, jer bilo je puno potrebnih. Ipak je svatko bio sretan, jer je dobio veliki osmijeh i topli stisak ruke, koji je spajao srca. Od srca...srca... Svako srce isto vrijedi. Srce nema nacionalnu ni vjersku pripadnost, sva su srca bila dobrodošla. Tko je god srcem tražio, od Metkovića je srce i dobio!

Kad su materijalne rezerve presušile, tražili smo pomoć izvan granica domovine i odazvala se vrijedna ekipa iz Hamburga, na čelu s Dianom Lohr Matetić. Pritjecali su lijekovi, sanitetski materijal, razne potrepštine za bolesnike, higijenski materijal, odjeća, hrana...

Savjetodavni rad je postao svakodnevica, preko radiovalova, po školama, u Savjetova-listu Zdravoga grada. U maloj, provincijskoj sredini trebalo je naučiti ljude što je psihoterapija i koliko je u ta traumatska vremena potrebna za kvalitetu življenja. Savjetodavni rad je ostao kontinuiran za obitelji, sve vrste

ovisnosti, oboljele od PTSP-a i članove njihovih obitelji, roditelje kronično oboljele djece, kao i antistresni programi za kronične bolesnike, zdravstvene i prosvjetne djelatnike, te prevencija obiteljskoga nasilja. Naš program prevencije ovisnosti prethodio je službenim školskim preventivnim programima prevencije. Formirali smo i prvo Gradsko vijeće mladih, ali i prvo Županijsko vijeće mladih, kao savjetodavna tijela vlasti za probleme mlade populacije.

Stručnjaci raznih profila (liječnici, defektolozi, psiholozi, učitelji različitih škola i profila) koji su vodili različite aktivnosti, uključili su se u edukacije, koje je dijelom financirala gradska vlast, dijelom Hrvatska mreža zdravih gradova, a velikim dijelom je to bilo osobno financijsko ulaganje u znanje. Edukacije stručnog, multidisciplinarnog, uglavnom volonterskog tima najveći su razlog kvalitete i osamnaestogodišnjega kontinuiteta našeg projekta.

Projekt Zdravi grad intenzivno se odvijao kroz dječje vrtiće, osnovne i srednje škole. To se pokazalo jako uspješnim, jer smo na taj način uključili veliki broj pripadnika lokalne zajednice (predškolce, školsku djecu, roditelje, odgajatelje, učitelje). Brza procjena stanja u lokalnoj zajednici, koju je provodio stručni tim Hrvatske mreže, pod vodstvom docentice Šogorić, pokazala je prioritete djelovanja, unapređenje života mladih, umirovljeničke populacije, očuvanje kulturnih tradicija grada i nezaposlenost. To je bio važan pokazatelj i gradskoj vlasti i pučanstvu o važnosti daljnje provedbe projekta.

Tijekom proteklih osamnaest godina surađivali smo s gradskom i županijskom vlasti, dječjim vrtićima, svim školama, Školskom

zadrugom Crveni ždral, župskim uredima, medijima (lokalnim i županijskim radiopostajama, županijskom TV, predstavnicima svih novinskih kuća), Crvenim križem, Centrom za socijalnu skrb, MUP-om, različitim lokalnim i županijskim udrugama koje se bave promicanjem zdravlja i kulture življenja (osobe s posebnim potrebama, dijabetičari, žene operirane na dojci, ekolozi...), Domom zdravlja u Metkoviću, ZZJZ Dubrovačko-neretvanske županije, Medicinskim fakultetom u Zagrebu, ŠNZ »Andrija Štampar«, UNICEF-om, Vladom Kraljevine Norveške, Regionalnim centrom za zaštitu okoliša u srednjoj i jugoistočnoj Europi, različitim karitativnim ustanovama iz zemlje i svijeta....

Veliki broj programa i navedena suradnja obogatili su jednu prostorno malu, ali srcem, volonterskim žarom i željom za promocijom zdravlja i kulture življenja, veliku lokalnu zajednicu. Djeca, mladi, roditelji, učitelji, bolesnici, osobe s posebnim potrebama, zaposleni i nezaposleni, umirovljenici, bili su i djelatnici na projektu i njegovi korisnici. Svi su davali, ali i puno dobivali.

Djeca u dječjim vrtićima stjecala su ekološke navike od najranijih dana. Radilo se i na zdravoj prehrani i ostalim zdravim stilovima življenja, koja su mališani prenosili na roditelje. Školska djeca su naučila raditi u radionicama, program Glasserove »kvalitetne škole« ušao je u manjem ili većem opsegu u sve škole. Djeca nisu bila samo educirana za promociju zdravlja, nego su i sama educirala vršnjake. Naučili su otpadni materijal pretvarati u likovna djela ili uporabne predmete, dali svoj doprinos zaštiti močvare i žaba, uklanjanju divljih odlagališta otpada, zaštiti kvalitete vode rijeke Neretve, sanaciji službenoga odlagališta otpada, sanaciji opožarenih područja, povelji borbu za »zrak bez duhanskoga dima«, zabavu bez alkohola, školu nulte tolerancije na nasilje, naučili parlamentarno raspravljati o važnim životnim pitanjima u parlamentima, krenuli u škole demokracije i uključili se u gradsku i županijsku vlast, kao savjetodavno tijelo za probleme djece i mladih. U svakoj školi se nalaze i djeca s problemima u učenju ili ponašanju. I oni su dobili važne uloge u aktivnostima, posebno onima koje su bile zajedničke s učiteljima i roditeljima, gdje su se svi sudionici odgoja i obrazovanja (učitelji – djeca – roditelji) družili, zabavljali i radili na jedan drugačiji način od onog u razredu. Djeca su putovala širom Hrvatske i u ostale europske zemlje i prezentirala svoje aktivnosti, stjecala samopouzdanje vidjevši kako su u mnogim akcijama uspješniji od svojih vršnjaka iz većih gradova ili država i kako se voljom, znanjem i upornim radom može

ostvariti svaki cilj, bez obzira na veličinu lokalne zajednice i financijsku potporu.

Umirovljenici su se počeli okupljati, pomažući usamljenima, bolesnima, potrebnim pažnje i tople riječi. Oživljavali su pomalo zaboravljena jela i kolače neretvanskoga kraja, plesove, čipke, vezove... Dobili su nove životne sadržaje, nove prijatelje, osjećaj koristi za druge, povišenu razinu zabave. Umirovljenici su se povezali s djecom i radili jedni za druge, jedni s drugima, obogaćivali jedni druge. Djeca su poklanjala bezbrižni osmijeh, veselje i toplinu iskrenog dječjeg srca, ljubav i pjesmu u samačkomu domaćinstvu, a primala iskustvo, snagu mukotrpnih životnih pobjeda, nadu da za sve postoji rješenje, vjeru da bore ne smanjuju intenzitet smijeha, da najljepše zvuči pjesma iz starih i mladih usta u zajedništvu ostvarenja ljepšeg života.

Osobe s posebnim potrebama formirale su svoju udругu, izborile prostor za druženje, uključili se u proizvodnju svijeca i različitih

suvenira, koji su nedostajali našem gradu, organizirali stručne radionice i što je najvažnije, izašli iz svojih domova i počeli živjeti i unapređivati život grada.

Lokalni (gradski, županijski) mediji (radio-program, TV program, novine) kontinuirano su bogaćeni temama i savjetima za zaštitu i promociju zdravlja i kulture življenja.

Za Metković je velika dobit bilo Savjetovalište zdravoga grada, gdje su besplatno mogli doći svi koji su osjećali potrebu razgovarati sa stručnim osobama. U gradu koji nema psihijatra, koji ima jednog školskog psihologa, a ima iste probleme mentalnoga zdravlja kao i ostali gradovi, bilo je važno osigurati psihološku pomoć. U jednoj maloj sredini afirmirati ideju psihološkoga savjetovanja i postići da korisnici s veseljem, a ne stidom idu po psihološku pomoć, da se raduju susretu sa savjetodavcem ili psihoterapeutom, da potiču druge na korištenje Savjetovališta (od djece do umirovljenika), moglo bi se nazvati i čudom. Antistresne radionice su bile

posebna dobit i veselje za sve uzraste.

Lokalni liječnici, ali i gosti iz drugih gradova, predavači medicinskih fakulteta, radili su stručna predavanja i radionice približavajući ideju zdravlja i posebno prevenciju bolesti svim zainteresiranim građanima, učeći bolesnike kako kvalitetnije živjeti sa svojom bolešću, ali i članove obitelji, kako da prihvate bolest svojih bližih i kako da im najbolje pomognu. Jako važnim držimo poučavanje »malih i velikih« oko toga kako pomoći i kako voljeti. Važnu i veliku stvar naučili su naši Metkovići: PITAJ ČOVJEKA KAKO ŽELI DA GA VOLIŠ I KAKO ŽELI DA MU POMOGNEŠ. Naučili su i nedjeljivost duhovnog, psihološkog i tjelesnog zdravlja i zato im je kontinuirano nuđena pomoć na sve tri razine.

Asja Palinić Cvitanović, dr. med.

kordinatorica projekta Metković – Zdravi grad

Asja.palinic@du.htnet.hr

Gradsko vijeće mladih

Projekt Gradskog vijeća mladih već pet godina motivira i aktivira samostalno djelovanje djece i mladih u javnom iznošenju svojih potreba, interesa i zahtjeva prema lokalnoj zajednici i na taj način otvara i razvija aktivnu komunikaciju između tijela gradske vlasti i mladih, učenika labinskih osnovnih i srednje škole.

Kroz Gradsko vijeće mladi ostvaruju mogućnost izravne komunikacije s gradskom upravom. Dobivaju poziciju partnera – veću moć

u odlučivanju, ali ujedno i veću odgovornost u provedbi realizacije svojih potreba. Na taj način djeca i mladi postaju aktivni i odgovorni članovi lokalne zajednice. Kroz Gradsko vijeće stimulira se i obrazuje mlade za aktivno sudjelovanje u rješavanju društvenih te vlastitih potreba njihovim uključivanjem u procese odlučivanja na nivou škole i lokalne zajednice. Učenje socijalnih vještina, vještina komunikacije, kulture dijaloga, učenje korištenja mehanizma demokratskog društva su metode kojima se voditelji

služe u svom radu. Gradsko vijeće mladih bira po sedam vijećnika između učenika osnovnih škola »Ivo Lola Ribar« i Matije Vlačića (V. – VIII. razred) i Srednje škole Mate Blažine.

Mladi vijećnici sastaju se u svojim školama gdje pripremaju aktivnosti i teme za sjednice Gradskog vijeća mladih. Same sjednice održavaju se u Velikoj vijećnici Grada Labina gdje zasjeda i Gradsko vijeće Grada Labina.

U pet godina održano je devet sjednica Gradskog vijeća mladih. Sjednice se održavaju kroz tematske sadržaje i prijedloge određenih projekata te vijećnička pitanja. Na proteklim sjednicama Gradskog vijeća mladih odlučivalo se o donošenju Poslovnika o radu, o izboru potpredsjednika Vijeća, o raspoređivanju 7.000,00 kuna za škole, o kvalitetnom obrazovanju učenika, analiziralo se provođenje slobodnog vremena mladih, provedene su ankete i raspravljalo se o problemima i moralnim vrijednostima učenika, o problemu ovisnosti među mladima, o problemu nasilja među mladima. Mladi su jednu sjednicu posvetili temi »Budimo ekograd«, a na drugoj su izglasali projekt izgradnje Skate parka koji je u međuvremenu i realiziran, čime je grad obogaćen još jednim dodatnim sadržajem za mlade.

Rad Gradskog vijeća mladih u Labinu kao kvalitetan projekt prepoznat je i izvan granica grada. Tako je 2004. godine Grad Labin je za projekt Gradsko vijeće mladih od Saveza udruuga gradova i općina RH, Središnjeg državnog uređa za upravu i Vijeća Europe dobio priznanje za doprinos razvoju lokalne samouprave u području komunikacije i izgradnje partnerstva s građanima.